

Appendix F - Full Project Plan

1. Beoogde doel

Context en doelstelling

De Nederlandse landbouwsector staat voor een aantal uitdagingen om te kunnen voldoen aan breed gecommitteerde lange termijn doelstellingen (zoals ook verwoord in de UN Sustainable Development Goals): een situatie met netto nul antropogene broeikasgasemissies (op basis van het klimaatakkoord van Parijs; COP21), en circulair en regeneratief gebruik van nutriënten en bodem (op basis van de doelstellingen van het transitieteam 'Food & Biomass' van het grondstoffenakkoord). Een consequentie van deze akkoorden is de noodzaak om tot een nieuw, circulair en regeneratief landbouwsysteem te komen. Regeneratieve landbouw is hierin gedefinieerd als landbouw waarbij er een neutrale of positieve balans is tussen benutting van en teruggave aan het ecosysteem (bodem, water, biodiversiteit) ten behoeve van productie van voedsel en biomassa.

Dit project heeft tot doel een onderbouwde situatieschets voor 2050 te ontwikkelen voor de grondgebonden landbouwsectoren in Nederland, met een focus op akkerbouw en melkveehouderij. Middels een 'proof of principle' wordt aangetoond dat brede toepassing van circulaire en regeneratieve landbouw via verschillende 'pathways' mogelijk is en dat veranderingen essentieel zijn om de gewenste situatie in 2050 te realiseren. Het bijzondere van dit projectvoorstel is dat met een aantal grote partijen in de veehouderij en akkerbouw een lange-termijn duurzaamheidsvisie wordt gemaakt op basis waarvan een pad voor duurzame ontwikkeling van de Nederlandse landbouw zal worden geschetst. De visie is sector overschrijdend, en het onderzoek overstijgt het individueel bedrijfsbelang.

Het project zal bestaande wetenschappelijke kennis uit verschillende disciplines benutten en combineren met ervaring uit lopende (regionale en nationale) initiatieven, om daarmee nieuwe systeem-kennis te ontwikkelen.

Huidige situatie en complexiteit

De Nederlandse landbouw staat wereldwijd bekend om haar hoge producties per hectare, de relatief lage milieu-impact per eenheid product, de hoge kwaliteit van de producten en de hoge exportwaarde. Daarbij kenmerkt de landbouwsector zich door een hoge mate van specialisatie: bedrijven richten zich vaak op één diersoort of een beperkt aantal gewassen.

Momenteel wordt er in de waardeketen vooral geconcurrereerd op kostprijsefficiëntie. De ambitie binnen de verschillende sectoren van de landbouw is heel duidelijk gericht op duurzame productie (zie bijvoorbeeld het grondstoffenakkoord) en daarmee gericht op continuïteit van sector. Duurzame productie en consumptie van voedsel kunnen we daarbij omschrijven als een productie die voorziet in de huidige behoeften, zonder daarbij het vermogen van toekomstige generaties om in hun behoeften te voorzien in gevaar te brengen. In de context van de Nederlandse landbouw betekent dit een landbouwproductie die bodem- en waterkwaliteit in stand houdt of versterkt, gebruik maakt van hernieuwbare bronnen, nutriëntenkringlopen sluit, broeikasgasemissies minimaliseert, biodiversiteit herstelt, en diergezondheid en dierwelzijn optimaliseert en integreert in maatschappij en omgeving. De structuur van de separate ketens in combinatie met de focus op kostprijsverlaging maken de transitie naar volledig duurzame voedselproductie lastig, het systeem is 'locked in': de institutionele inbedding van het systeem (regelgeving, kennisinstellingen, financiering, beschikbare technologie, etc.) is zo sterk gericht op het in stand houden en efficiënter maken van het huidige systeem, dat het heel lastig is voor alternatieve aanpakken om voet aan de grond te krijgen (*Negro, S.O., Hekkert, M.P. & Smits, R.E. (2007). Explaining the failure of the Dutch innovation system for biomass digestion. A functional analysis. Energy Policy 35: 925-938).*

In het verleden opgestarte initiatieven hebben, mede door de 'locked-in' situatie, te maken gehad met een aantal beperkingen. Zo spelen vernieuwende initiatieven vaak binnen de waardeketen van één sector, en niet over sectoren heen. Initiatiefnemers kunnen ook afhankelijk zijn van andere actoren in het voedselsysteem, hetgeen om gezamenlijke en gesynchroniseerde actie vraagt. Daarnaast kent een duurzame productie vele facetten. In onderzoek- en ontwikkelingstrajecten is vaak op een (of enkele) aspecten ingezoomd en zijn belangrijke interrelaties, met negatieve neveneffecten (trade-offs), buiten beschouwing gelaten. Daardoor wordt vaak gekeken naar verbeteringen binnen het huidige systeem, zonder over de systeemgrenzen heen te kijken.

Idealiter zal een nieuw initiatief 1) de relevante partijen van diverse sectoren bijeenbrengen en alle actoren in het voedselsysteem betrekken, 2) nieuwe kennis ontwikkelen door o.a. relevante beschikbare kennis te gebruiken en te integreren (en geen bestaande kennis opnieuw ontwikkelen), 3) gericht zijn op de lange termijn waarbij innovaties binnen het totale voedselsysteem worden beoordeeld. Dat is het uitgangspunt voor dit project:

1. Partijen uit de melkvee- en akkerbouwsector, beleidsmakers en andere relevante actoren worden allen goed betrokken. Er wordt vanaf de aanvang gewerkt met spelers uit diverse schakels in de keten, met een belangrijke rol voor de boeren (een bottom-up approach). Zo worden deelnemers over de hele keten uitgedaagd elkaars standpunten te bekijken, en integraal samen te werken aan een duurzame toekomstvisie.
2. Wetenschappers uit diverse disciplines (agro-ecologie, sociale wetenschappen, innovatiewetenschappen, bestuurskunde en agrotechnologie) werken samen aan het combineren, synthetiseren en ontwikkelen van nieuwe kennis. Zo kunnen de effecten van systeeminnovaties direct vanuit meerdere hoeken belicht worden (people, planet, profit), waardoor het mogelijk wordt om verschillende facetten van het voedselsysteem integraal in kaart te brengen
3. Aan de start van het project wordt een situatieschets voor 2050 gemaakt van de grondgebonden landbouw (in ieder geval melkveehouderij en akkerbouw), die de leidraad zal vormen in het verdere proces. Daarbij zal gebruik worden gemaakt van bestaande visiedocumenten van sectoren en overheden. Door dit lange termijnperspectief wordt enerzijds voorkomen dat de situatie in de huidige productiesystemen en ketens een te grote stempel drukt op het proces, en anderzijds wordt mogelijk gemaakt dat er ruimte ontstaat in het denken over de situatie in 2050. De focus is in eerste instantie op de samenwerking tussen akkerbouw en melkveehouderij waarbij uitbreiding mogelijk is naar andere stromen indien noodzakelijk om tot een circulair en regeneratief systeem te komen. Door de gezamenlijke inspanning van de betrokken partijen, in combinatie met het lange termijnperspectief, kunnen in dit project grote stappen worden gezet in de aanpak van een belangrijk maatschappelijk vraagstuk omtrent de duurzaamheid van ons landbouwsysteem.

Project deliverables

In de loop van het project worden vijf onderdelen opgeleverd (gelinkt aan de werkpakketten 1 tot en met 5 in figuur 1):

1. Een integrale situatieschets van het Nederlandse landbouwsysteem in 2050 dat voldoet aan hiervoor beschreven uitgangspunten voor een regeneratief landbouwsysteem, ofwel een integraal duurzame productieketen: een situatie met netto nul antropogene broeikasgasemissies en circulair, regeneratief gebruik van nutriënten en bodem. De situatieschets zal worden uitgewerkt in wetenschappelijk onderbouwde doelen en randvoorwaarden voor een regeneratief landbouw systeem.

In een 'Ist-Soll' analyse zullen de verschillen tussen de huidige situatie en de randvoorwaarden van een regeneratief systeem worden beschreven en gekwantificeerd.

2. Een overzicht van de bestaande initiatieven uit het veld die reeds bijdragen aan de visie, en de (gekwantificeerde) bijdrage die deze projecten reeds leveren aan het behalen van de eerder beschreven uitgangspunten en doelen.
3. Voorbeeld praktijkcases van doorbraken die mogelijk zijn, redenerend vanuit de huidige situatie:
 - sluiting van koolstof- en nutriënten kringlopen tussen melkveehouderij en akkerbouw op een geografisch zo klein mogelijke schaal;
 - neutrale of positieve impact op bodem, water en biodiversiteit.
4. Een 'proof of principle' dat regeneratieve landbouw in Nederland op schaal economisch rendabel en dus mainstream kan worden:
 - op basis van drie tot vijf wetenschappelijk onderbouwde toekomstscenario's;
 - waarvan de milieukundige en economische prestaties zijn doorgerekend en wetenschappelijk onderbouwd.
5. Wetenschappelijk onderbouwde en gekwantificeerde transitie scenario's van het huidige landbouwsysteem naar de situatieschets 2050
 - identificatie en analyse van de barrières van de 'think-do gap' tussen het huidige landbouwsysteem in Nederland en de opgave voor 2050;
 - en identificatie van benodigde systeemveranderingen, relevante actoren en (technologische) innovaties om de barrières te overbruggen, uitmondend in mogelijke transitie scenario's van het huidige landbouwsysteem naar de situatieschets 2050.

2. Beoogde impact

De impact van dit project is onder te verdelen in drie pijlers:

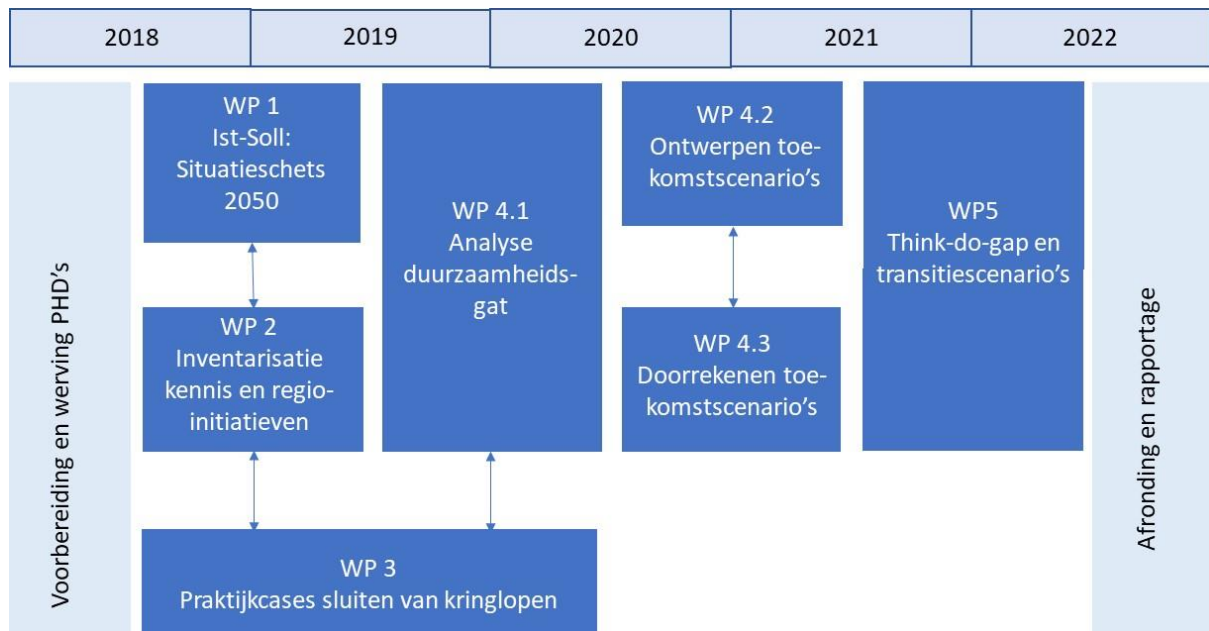
- 1) Betekenis voor milieu en landschap. Door een aanpak van samenwerking met de meest relevante actoren zoals boeren, bedrijfsleven en beleidsmakers kan op een integraal en sector overschrijdend niveau gekeken worden naar landschapsstructuur, en kunnen samenwerkingen opgezet worden die duurzaam in de samenleving kunnen bestaan. Ook kunnen, door combinaties te maken van producerende en verwerkende bedrijven, kringlopen (op regionaal niveau) beter gesloten worden.
- 2) Betekenis voor de voedselproducerende industrie. Op dit moment blinkt Nederland uit in grootschalige productie van producten van hoge kwaliteit en toegevoegde waarde. De volumes per hectare zijn hoog en de broeikasgasemissies per kg zijn relatief laag. Echter, de focus op efficiency en minimale kostprijs laat in het huidige systeem beperkt ruimte voor differentiatie en concurrentie op andere aspecten dan laagste prijs. Door te focussen op cross-sectorale samenwerking in de productie van hoogwaardige biomassa en voedselproducten kunnen nieuwe markten en verdienmodellen worden onderzocht. Daarmee kan de weerbaarheid van de landbouwsector worden verhoogd.
- 3) Betekenis voor de maatschappij. Een integraal duurzame voedselproductie- en consumptie is van groot maatschappelijk belang, mede door de impact op landgebruik, sociale structuren, milieu en werkgelegenheid. Dit project probeert hieraan vanuit een gezamenlijke aanpak bij te dragen, en overstijgt hiermee het individuele bedrijfsbelang.

3. Aanpak van het project

Het project wordt uitgevoerd in vijf werkpakketten, die deels parallel in de tijd worden uitgevoerd (zie figuur 1). Ieder werkpakket zal worden afgerond met een tussenrapportage.

In werkpakket 1 wordt een gecombineerde en gedragen visie voor de Nederlandse akkerbouw en melkveehouderij opgesteld die voldoet aan hiervoor beschreven uitgangspunten voor een integraal duurzame productieketen: een situatie met netto nul antropogene broeikasgasemissies en circulair, regeneratief gebruik van nutriënten en bodem. Uit werkpakket 2 komt een overzicht van de reeds bestaande initiatieven, en hun bijdrage in de vorm van 'best practices', innovaties en novelties, aan het behalen van de situatieschets(en) 2050. Werkpakket 3 levert circa tien perspectiefvolle voorbeeldcasussen op met beschikbare kennis en technologie, gericht op het sluiten van kringlopen, op een geografische schaal zo klein als mogelijk en zo groot als nodig. Voor deze casussen wordt nader geanalyseerd wat aanvullend nog nodig is om de gestelde ambities te bereiken en welke systeembarrrières nog worden ervaren. In werkpakket 4 wordt het 'duurzaamheidsgat' in kaart gebracht tussen de situatieschets 2050 en impact van lopende initiatieven, en worden vervolgens drie tot vijf mogelijke toekomstscenario's ontworpen en doorgerekend die voldoen aan de situatieschets 2050. Tenslotte wordt in werkpakket 5 in kaart gebracht welke verdere kennis en (systeem)- innovatie nodig is richting 2050, en wat mogelijke transitie scenario's zijn om te komen naar de situatieschets 2050.

Het streven is nadrukkelijk om de kennis die wordt ontwikkeld in deze vijf werkpakketten direct beschikbaar te stellen aan lopende projecten. Ook wordt gestreefd om, gedurende het project, uitbreidingen te zoeken met nieuwe partners, zoals bijvoorbeeld glastuinbouw of varkens- en pluimveehouderij. In deze opzet is dit project een noodzakelijke eerste stap, waarbij gezocht wordt naar uitbreiding naar andere sectoren en initiatieven, en waarbij getracht wordt juist de bestaande projecten in het veld te versterken en aan te laten haken (de bottom-up aanpak).

Figuur 1: overzicht van de tijdlijn en de werkpakketten in het project.

Het project wordt uitgevoerd door een kernteam van wetenschappers van WUR, UvA en het Copernicus Instituut, gecombineerd met het bedrijfsleven (Cosun, BO Akkerbouw, FrieslandCampina). Hierbij wordt intensief samengewerkt met Het Groene Brein.

Werkpakket 1: Vaststellen situatieschets melkveehouderij en akkerbouw in 2050

In dit werkpakket wordt een integrale situatieschets van de Nederlandse akkerbouw en melkveehouderij in 2050 ontwikkeld, die voldoet aan de doelstellingen van het klimaat akkoord van Parijs (NL als geheel klimaatneutraal), en de transitie-agenda 'biomassa en voedsel' (neutrale of positieve impact op bodem, water en biodiversiteit, en volledige sluiting van nutriëntkringlopen). Vanuit die situatieschets wordt het begrip 'regeneratieve landbouw' ingevuld en geconcretiseerd door heldere kwalitatieve doelen te formuleren voor de relevante duurzaamheidsissues en deze wetenschappelijk te onderbouwen. Tenslotte worden de kwalitatieve doelen vertaald naar kwantitatieve randvoorwaarden waar de melkveehouderij en akkerbouw in 2050 aan moeten voldoen. Afhankelijk van de problematiek worden de randvoorwaarden geformuleerd op verschillende schaalniveaus: I per kg product, II per hectare en per dier (gedifferentieerd naar bodemtype), III waar nodig voor specifieke regio's, IV voor Nederland als geheel, en V voor Nederland in een internationale context met im- en export van biomassa en voedsel, en daar aan gekoppelde impact. Naast de integrale situatieschets voor 2050, zal een overzicht van de huidige situatie en de knelpunten vanuit het oogpunt van een regeneratief landbouwsysteem worden gegeven. Voor alle randvoorwaarden aan de situatieschets 2050 wordt aangegeven wat het verschil is met de huidige situatie.

Werkpakket 2: Inventarisatie kennis en regio-initiatieven en bijdrage aan doelen

In dit werkpakket wordt een overzicht gemaakt van de lopende regio-initiatieven en kennisprojecten die bijdragen aan de visie uit WP1, en zij worden gescoord op hun kwalitatieve bijdrage aan het behalen van de doelen en eisen uit WP1. Een aantal (beoogd 10) projecten wordt geselecteerd op basis van de verwachte bijdrage aan de doelen, en die worden verder verdiept en kwantitatief doorgerekend. Als input voor werkpakketten 4 en 5 zal ook worden geïnventariseerd met welke praktische en institutionele barrières deze initiatieven te maken hebben gekregen en hoe ze daarmee zijn omgegaan. Deze informatie vormt input voor WP5.

Werkpakket 3: Praktijk cases sluiten regionale kringlopen tussen akkerbouw en melkveehouderij

In dit werkpakket worden vijf tot tien praktijkcases opgezet waarin groepen innovatieve melkveehouders en akkerbouwers in co-creatie met wetenschappers oplossingen ontwerpen om nutriëntenkringlopen te sluiten, broeikasgasemissies te verminderen, bodemvruchtbaarheid te verbeteren, waterkwaliteit te verbeteren en/of functionele biodiversiteit te versterken. Waar mogelijk wordt hierbij voortgebouwd op al lopende samenwerkingen die in werkpakket 2 worden geïdentificeerd, waar nodig worden nieuwe samenwerkingen gefaciliteerd. Alle praktijkcases worden gevolgd en waar mogelijk ondersteund, waarbij stofstromen en economische gegevens in kaart worden gebracht, en overige relevante bedrijfsdata wordt verzameld. Deze data wordt gebruikt in een modelmatige kwantitatieve analyse (biofysische stofstroom- en bedrijfsmodellen en LCA-modellen), waarna de bijdrage aan de doelen en randvoorwaarden uit WP1 wordt gekwantificeerd. Daarnaast worden de systeembarrières per project in detail in kaart gebracht middels interviews en workshops met de betrokken partijen.

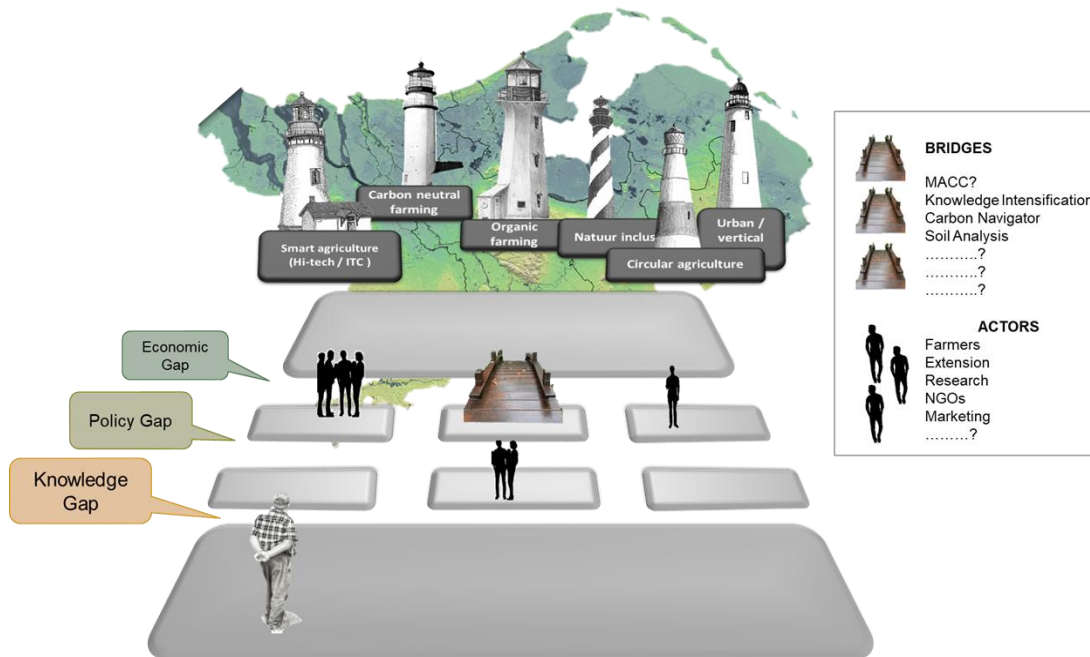
Werkpakket 4: Toekomstscenario's

In dit werkpakket wordt een 'gap analyse' gemaakt van het verschil tussen enerzijds de huidige situatie + de verwachte impact van initiatieven uit WP2/3 en anderzijds de in WP 1 gedefinieerde randvoorwaarden voor een regeneratief systeem in 2050. Vervolgens worden drie tot vijf mogelijke toekomstscenario's ontworpen. Voor ieder van de scenario's zal worden ingeschat wat de te verwachten prestatie is en of deze voldoet aan de doelen en randvoorwaarden/vereisten uit WP1. Er zullen een aantal iteraties uitgevoerd worden om tot scenario's te komen die voldoen

Werkpakket 5: analyse 'think-do' gap en transitie scenario's

In werkpakket 5 worden (in detail/per actor) de systeembarrières voor verduurzaming (zogenoemde 'think-do' gap) geïdentificeerd en geanalyseerd, en vervolgens benut voor het beschrijven van

mogelijke oplossingsrichtingen (transitiescenario's). De think-do-gap is een term die het verschil beschrijft tussen de regeneratieve toekomstscenario's (WP4; think) en het verwerken van deze scenario's in de praktijk (do). Het think-do-gap raamwerk zal helpen om mogelijke oplossingsrichtingen aan te geven om een grootschalige transitie naar een regeneratief landbouwsysteem mogelijk te maken, waarbij duurzaamheid een motor, en niet een beperking, voor ontwikkeling van de agrarische sector kan zijn. (O'Sullivan *et al.*, 2017).

Figuur 1: Visualisatie en voorbeeld van de think-do-gap voor duurzame landbouw in Nederland. Om vanuit de huidige situatie en beschikbare beslissingsruimte naar het gewenste situatie in 2050 te bewegen, is het nodig om 1) de grote gaten en barrières te definiëren, 2) de actoren te identificeren die invloed/zeggenschap hebben over deze gaten, en 3) de bruggen te bouwen om de gaten te overbruggen samenkomend in transitiescenario's (Figuur vrij naar O'Sullivan *et al.*, 2017).

4. Organisatie

Dit project is gebaseerd op een gezamenlijke inspanning van bedrijfsleven, praktijk, stakeholders en wetenschap. Het onderzoek binnen dit project zal worden uitgevoerd door een multi- c.q. interdisciplinair team, gericht op systeemtransitie. Betrokken kennisinstellingen zijn in ieder geval Wageningen University (Farm Technology Group: WU-FTE, Farming Systems Ecology: WU-FSE, Animal Productions Systems: WU-APS), Wageningen Research (Wageningen Economic Research: WEcR), Universiteit Utrecht (Copernicus Instituut: UU-Copernicus) en Universiteit van Amsterdam (UvA Faculteit Maatschappij- en Gedragwetenschappen, afd. Politicologie). Ook Het Groene Brein (GB) is betrokken bij de uitvoering en zal waar nodig partijen betrekken buiten de genoemde onderzoeksgroepen. Naast de inzet van de kennisinstellingen zullen ook de betrokken bedrijven actief aan de uitvoering van het project meewerken.

De projectorganisatie zal als volgt worden opgezet:

- De sturing van dit project zal worden gedaan door een Project Council bestaande uit betrokkenen van de beoogde sponsors Cosun/BO Akkerbouw, FrieslandCampina/NZO, twee vertegenwoordigers van de kennisinstellingen en de TiFN themadirecteur Sustainable Food Systems.

- Voor de volledige looptijd van het project zal er een kernteam worden aangesteld bestaande uit een projectleider en twee AiO's. De projectleider initieert activiteiten en voert de dagelijkse coördinatie van het gehele project. De eerste AiO (PhD1) zal zich richten op het ontwerpen en sociaal economische thema's. De andere AiO (PhD2) zal zich richten op het gebruik van biofysische modellen en doorrekenen van ecologische thema's (sluiten koolstof en nutriëntenkringlopen, impact op bodem, water en biodiversiteit). Een team van 5 universitaire groepen (van WUR, Copernicus en UvA) zullen de twee AiO's gezamenlijk begeleiden om interdisciplinaire samenwerking zo optimaal te faciliteren; per AiO zal een meest passende eerste begeleider worden benoemd, en één à twee copromotoren.
 - PhD 1 (ontwerpen en sociaal economische thema's): UU-Copernicus als eerste begeleider, copromotoren van WU-FTE en UvA-FMG
 - PhD 2 (biofysische modellen en ecologische thema's): WU-FSE als eerste begeleider, copromotoren van WU-APS en UU-Copernicus
- Eveneens voor de volledige looptijd van het project zal er een (wetenschappelijke) Expertgroep worden gevormd van seniorwetenschappers van bovengenoemde onderzoeksinstellingen en medewerkers van de beoogde sponsors. Deze Expertgroep heeft de volgende taken:
 - een adviserende rol naar de project council en het kernteam. Hiertoe zal de Expertgroep minimaal twee keer per jaar bijeenkomen, of zoveel vaker als wenselijk is.
 - leden van de expertgroep zullen specifieke onderdelen van het onderzoek zelf aansturen of uitvoeren, in samenwerking met het kernteam
 - Werkpakket 1: WU-FTE, WU-APS, WU-FSE, UU-Copernicus
 - Werkpakketten 2 en 3: Wageningen Economic Research, Het Groene Brein, WU-APS
 - Werkpakket 4: WU-FTE, WU-APS, WU-FSE, UU-Copernicus en UvA-FMG
 - Werkpakket 5: WU-FSE, UU-Copernicus en UvA
- Het kernteam werkt ook samen met de betrokken bedrijven, BO Akkerbouw en NZO (*ntb*).
- Er zal een externe begeleidings- en adviescommissie worden ingesteld van innovatieve melkveehouders en akkerbouwers, enkele beleidsmakers en andere relevante stakeholders.
- Het project wordt inhoudelijk begeleid en administratief ondersteund door TiFN. De beoogde projectleider zal inhoudelijk rapporteren aan de themadirecteur Sustainable Food Systems van TiFN.

De beoogde personele invulling van de projectorganisatie is als volgt:

Kernteam:

- Projectleider en twee AiO's werkend voor Copernicus, UvA, WU-FSE, WU-APS en WU-FTE (verdeling nader te bepalen)

Expertgroep:

a) *onderzoeksinstellingen*

- WU - Farming Systems Ecology: Rogier Schulte
- UU - Copernicus Instituut: Jerry van Dijk, Rene Verburg, Marko Hekkert
- UvA - Fac. Social and Behavioural Sciences, Dept. Political Sciences: John Grin
- WU - Farm Technology Group: Peter Groot Koerkamp, Marjolein Derks
- WU - Animal Production Systems: Imke de Boer, Hannah van Zanten
- WR - Economic Research: Alfons Beldman, Joan Reijs
- Het Groene Brein: Antoine Heideveld

b) *private partijen*

FrieslandCampina:

- R&D: Reggy van der Wielen, Hanneke Zijtveld
- Sustainability office: Jan Willem Straatsma
- Cooperative Affairs: Arnoud Smit

Cosun:

- Sustainability manager: Coen de Haas
- Agrarische dienst Suikerunie: Pieter Brooijmans

BO Akkerbouw:

- Nog te bepalen

Commonland:

- Danielle de Nie

Project Council:

- FrieslandCampina/ZuivelNL (*ntb*), Cosun/BO Akkerbouw (*ntb*), WUR (Peter Groot Koerkamp), UU-Copernicus (Marko Hekkert), TiFN (Wouter-Jan Schouten, secretaris)

Goede coördinatie en governance binnen het project is, zeker gezien het grote aantal betrokken partijen, een speerpunt. Daarom zal een projectleider worden aangesteld die de partijen verbindt en de uitvoering van het project coördineert. De begeleiding door TiFN bij de projectuitvoering vormt daarbij ook een belangrijke factor. Hierbij zullen de wijze van werken en procedures van TiFN worden gehanteerd die voor zijn gangbaar zijn. Besluiten worden daarbij zo veel mogelijk in goede harmonie genomen; als dit niet mogelijk blijkt te zijn, beslist de Project Council.

5. Interne en externe communicatie

Voor de interne communicatie wordt een TiFN-projectwebsite ingericht om alle deelnemende partijen bij de projectuitvoering te betrekken.

De externe communicatie over de voortgang en resultaten van het project zal in goed overleg met de projectpartners plaatsvinden en conform de regels die hierover in de projectovereenkomst zijn bepaald.

De resultaten zullen zowel in Nederlandstalige rapporten en verslagen worden gepubliceerd als ook via een serie Engelstalige peer reviewed papers (m.n. de output van de AiO's).

Omdat het betrekken van bestaande en nieuwe initiatieven een belangrijke rol binnen dit project heeft, zal mogelijk een campagne op sociale media ten behoeve van de werkpakketten 2 en 3 worden uitgerold. De expertise van partners die eerder succesvol hun projecten over het voetlicht hebben gebracht, zal hierbij gezocht worden.

